

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації «ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРСЬКИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ТРАНСПОРТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ»

здобувачки ступеня доктора філософії з галузі знань

01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки

ЖУКОВОЇ Анни Робертівни

1. Актуальність теми дисертації

В умовах намагання України інтегруватися до європейського простору стають актуальними питання підготовки студентської молоді, яка б відповідала загальноприйнятим європейським стандартам. А тому виникає необхідність вивчення та аналізу європейського досвіду щодо питань формування у студентів лідерських якостей та компетентностей. Адже, відповідно до сучасних вимог, які висувуються до підготовки студентів у країнах Європи, необхідно, забезпечити не лише опановування студентами професійними знаннями та вміннями, а й розвинути в них лідерські якості й сформувати лідерські компетенції, які в майбутньому допоможуть їм бути конкурентоспроможними, цілеспрямованими, дозволять побудувати успішну кар'єру та працювати на благо своєї держави.

Заклади фахової передвищої освіти є тією ланкою, де має активно відбуватися процес підготовки майбутніх фахівців-лідерів та формування у них лідерських якостей. Згідно із державною програмою розвитку закладів фахової передвищої освіти, у цих освітніх закладах майбутні фахівці повинні набути здатності ефективно реагувати на світову тенденцію переходу від індустріальної моделі розвитку до інформаційної, яка спричинює зміни змісту, мети, завдань та функцій діяльності сучасного фахівця. А це, своєю чергою, вимагає належної підготовки фахівця-професіонала, який, окрім фахової підготовки, повинен володіти розвиненими лідерськими якостями. З огляду на це, визначається часність обраної теми, таким чином, що проблема формування лідерських якостей у студентів закладів фахової передвищої освіти є актуальною для детального розгляду та дослідження.

Тему дисертації затверджено на засіданні Вченої ради Львівського національного університету імені Івана Франка, протокол № 2/12 від 29 грудня 2020 року, та уточнено на засіданні Вченої ради Львівського національного університету імені Івана Франка, протокол № 33/6 від 29 червня 2022 року

2. Зв'язок теми дисертації з державними програмами, науковими напрямками університету та кафедри

Дисертаційне дослідження виконано на кафедрі загальної педагогіки та педагогіки вищої школи факультету педагогічної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка та є складовою частиною її науково-дослідної роботи в межах теми «Науково-педагогічні та організаційно-дидактичні засади формування освітнього простору вищої освіти України: історичні ретроспективи, зарубіжний досвід, інноваційні підходи та технології» (№ держреєстрації 0123U101507)

3. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів

Дисертаційна робота є самостійно виконаним науковим дослідженням, у якому викладено авторський підхід до процесу формування та розвитку лідерських компетентностей у майбутніх фахівців транспортних технологій..

Проведене дослідження дає змогу зробити висновок, що формування лідерських якостей студентів закладів фахової передвищої освіти спеціальності є актуальним завданням сьогодення. Адже у сучасному середовищі значно посилюється важливість лідерських якостей особистості, а основним місцем становлення особистості та формування її лідерських якостей є освітній заклад, зокрема й заклад фахової передвищої освіти. Тому, освітнє й виховне середовище студентів повинно мати всі умови для повноцінного розвитку особистостей з високорозвиненими лідерськими якостями.

Дисертантка обґрунтувала розроблену у дослідженні модель лідерських компетентностей майбутніх фахівців.

Наведені у дисертаційній роботі результати дослідження й опубліковані у наукових статтях належать авторці та є її науковим доробком.

4. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих автором вирішень, висновків, рекомендацій

Одержані результати є науково обґрунтованими й достовірними, оскільки повністю підтверджуються сучасними та взаємодоповнюючими методами досліджень. Одержані результати неодноразово апробовано у вигляді доповідей на міжнародних науково-практичних конференціях і перевірено під час рецензування публікацій у фахових виданнях.

5. Ступінь новизни основних результатів дисертації порівняно з відомими дослідженнями аналогічного характеру

Вперше:

- розроблено факультативний курс «Школа лідерства», що сформований з інноваційних педагогічних підходів, в основі яких закладені інтерактивні методи навчання.

Удосконалено:

- педагогічні підходи, вправи та технології формування лідерських навичок, відповідаючи сучасним вимогам освітнього середовища та професійним потребам у сфері транспортних технологій.
- критерії сформованості лідерських компетентностей, охоплюючи мотиваційні, когнітивно-діяльнісні, та особистісні чинники.

Доведено:

- впровадження факультативного курсу «Школа лідерства» сприяло підвищенню рівня лідерських компетенцій у майбутніх фахівців, що підтверджується статистично значимою різницею між експериментальною та контрольною групами. Критерій Фішера свідчить про помірну силу зв'язку між участю в курсі та рівнем сформованості лідерських компетентностей, вказуючи на ефективність розробленої моделі у розвитку ключових навичок для успішного лідерства.

6. Перелік наукових праць, які відображають основні результати дисертації

6.1. Статті у наукових фахових виданнях України:

- 1) Жукова А. Компетенції. Лідерська компетенція. Наукові інновації та передові технології. Серія : Державне управління; Серія : Право; Серія : Економіка; Серія : Психологія; Серія : Педагогіка. – 2021. – № 1. – С. 172–180.
- 2) Жукова А. Р. Теоретико-методологічні аспекти формування лідерської компетенції у студентів. Перспективи та інновації науки. Серія : Педагогіка; Серія : Психологія; Серія : Медицина. – 2021. – № 5. – С. 310–322.
- 3) Жукова А. Заняття з іноземної мови у закладі вищої освіти як чинник формування лідерської компетенції у студентів .Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки. 2023. Вип. 42. С. 36-48.
- 4) Zhukova A. R. Leadership in the student collective : [Electronic document] University Library at a New Stage of Social Communications Development :

- Conference Proceedings : UniLibNSD-2021 Changing Roles : From Information Providers to Educators : [Scopus]. – 2021. – No.VI. – P. 139–144.
- 5) Жукова А. Р. Виховання лідерської компетентності у контексті національно-патріотичного виховання у студентів коледжу / Анна Робертівна Жукова // Вісник післядипломної освіти. Серія : Педагогічні науки. – 2022. – Вип. 21. – С. 40–52.
 - 6) Жукова А. Сучасні концепції та підходи до формування лідерських компетенцій у закладах фахової передвищої освіти. Вісник Львівського університету. Серія педагогічна. – 2022. – Вип. 36. – С. 78–84.
 - 7) Жукова А. Тренінг як засіб формування лідерської компетенції у студентів коледжу / Анна Жукова // Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д.Ушинського –2022. – Вип.1 – С.17–24.[65]
 - 8) Жукова А. Особливості організації та проведення педагогічного експерименту як основного інструменту дослідження лідерської компетенції у студентів / Анна Жукова // Вісник Львівського університету. Серія педагогічна. – 2023. – Вип.38. – С. 97–104.
 - 9) Жукова А. Р. Концепція формування лідерських якостей студентів. Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. – 2023. – Вип. 1. – С.195–200.
 - 10) Жукова А. Педагогічні аспекти формування лідерських компетентностей у здобувачів вищої освіти. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка /– Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2024. – Вип. 71. Том 1. – С.349-353.

7. Апробація основних результатів дослідження на конференціях, симпозіумах, семінарах тощо

- 1) Жукова А. Р. Види виховних занять для формування лідерської компетентності. Сучасні аспекти модернізації науки : стан, проблеми, тенденції розвитку : [Електронне видання] : матеріали XIII Міжнар. наук.-практ. конф. дистанційно : у рамках Видавн. групи «Наук. перспективи», 7 верес. 2021 р., Київ–Бухарест (Румунія) / за ред. Є. О. Романенка, І. В. Жукової. – Київ; Бухарест : ГО «ВАДНД», 2021. – С. 105–110. – Режим доступу : [http : //perspectives.pp.ua/public/site/conferency/conf-13.pdf](http://perspectives.pp.ua/public/site/conferency/conf-13.pdf)

- 2) Жукова А. Концепція національно-патріотичного виховання та тематика виховних заходів в умовах воєнного стану у фаховому коледжі. Організація роботи класного керівника в умовах воєнного стану : [Електронне видання] : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф., 31 жовт. 2022 р., Запоріжжя. – Запоріжжя: НМЦ ПТО у Запорізькій області, 2022. – С. 92–95 .
- 3) Жукова А. Роль керівника групи у вихованні лідерського потенціалу сучасної молоді у коледжі. Розвиток професійної освіти регіону : інновації та перспективи : [Електронне видання] : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф., 21 квіт. 2022 р., Запоріжжя. – Запоріжжя : НМЦ ПТО у Запорізькій обл., 2022. – С. 106–109. – Режим доступу : [http : //zmk.zp.ua/pdf/tez2022.pdf](http://zmk.zp.ua/pdf/tez2022.pdf)
- 4) Жукова А. Роль національної ідеї у виховному процесі для формування лідерської компетентності у студентів фахового коледжу // Реалізація освітніх ініціатив в умовах воєнного часу : вітчизняний та зарубіжний досвід: [Електронне видання] : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 18–19 жовт. 2022 р., Львів / за заг. ред. О. М. Ієвлева. – Львів, 2022. – С. 29–31.
- 5) Жукова А. Аналіз лідерських компетенцій для майбутніх фахівців транспортних технологій. Пріоритетні напрями модернізації освіти : досвід, реалії, перспективи : зб. наук. праць Всеукр. наук.-практ. конф., 7–8 квіт. 2022 р., Дрогобич / за ред. М. Чепіль, А. Федорович. – Дрогобич : РВВ ДДПУ імені Івана Франка, 2022. – С. 63–66.
- 6) Жукова А. Актуальні аспекти формування лідерських компетенцій у здобувачів освіти в умовах змішаного навчання. Модернізація змісту професійної освіти в умовах євроінтеграції України-2023 : зб. матеріалів III Всеукр. наук.-практ. конф. онлайн, 30 берез. 2023 р., Київ / упоряд.: Ю. М. Сафонов та ін.– С. 152–159.
- 7) Жукова А. Освітні практики STEAM-освіти та проведення тренінгів для розвитку лідерської компетенції у студентів. STEAM-освіта : від теорії до практики : матеріали «круглого столу», 24 берез. 2023 р., Київ. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – С. 264–270.
- 8) Жукова А. Інформаційні технології навчання у процесі формування лідерських компетенцій. Застосування інформаційних технологій у підготовці та діяльності сил охорони правопорядку : [Електронне видання]: зб. тез доповідей Міжнар. наук.-практ. конф., 15 берез. 2023 р., Харків. – Харків, 2023. – С. 108–109.

9) Жукова А. Роль електронних засобів навчання у формуванні лідерських компетенцій. Теоретичні та практичні аспекти формування освітнього простору: світовий та вітчизняний вимір : [Електронне видання] : тези доповідей III Міжнар. наук. конф., 27 жовт. 2023 р., Львів. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2023. – С. 63–68.

10) Жукова А. Формування лідерських якостей у виховному процесі в гуртожитку. Цілісний підхід у психології та соціальній роботі: теорія та практика: [Електронне видання] : зб. тез Всеукр. наук.-практ. конф. (з міжнар. участю), 24 лют. 2023 р., [Кропивницький] / за заг. ред. Л. В. Клочек, Є. В. Гейко. – Кропивницький : ЦДУ, 2023. – С. 117–120.

8. Наукове значення виконаного дослідження із зазначенням можливих наукових галузей та розділів програм навчальних курсів, де можуть бути застосовані отримані результати

Отримані результати розширюють і доповнюють теоретичні та наукові аспекти педагогічних досліджень, вдосконалюють методологію формування лідерських компетентностей у майбутніх фахівців транспортних технологій. Тому вони мають важливе наукове значення для високоефективного розвитку здобувачів освіти спеціальності Транспортні технології, а також можуть бути використані в наукових студіях, підручниках та довідковій літературі, навчально-методичних посібниках, також – у навчальних курсах з відповідних спецдисциплін для студентів спеціальностей 275 Транспортні технології закладів фахової передвищої та вищої освіти України.

9. Практична цінність результатів дослідження із зазначенням конкретного підприємства або галузі, де вони можуть бути застосовані

Проведене дослідження дає змогу зробити висновок, що формування лідерських якостей студентів закладів фахової передвищої освіти спеціальності є актуальним завданням сьогодення. Процес формування лідерських якостей студентів зазначеної спеціальності має бути безперервним, систематичним та відбуватися як під час навчальної діяльності здобувачів освіти, так і під час виховної роботи з ними. Визначено, що ефективними для формування лідерських якостей у роботі зі студентами є інноваційні методи та форми роботи, які дають можливість практично здійснювати пошук навчальної інформації, розвивають критичне та аналітичне мислення, творчість та ініціативність здобувачів освіти, а також розвивають взаємодію у колективі, тобто створюють усі необхідні передумови для розвитку лідерських якостей

студентів закладів фахової передвищої освіти та вищої освіти під час освітнього процесу.

10. Оцінка структури дисертації, її мови та стилю викладення

Дисертація за структурою, мовою та стилем викладення відповідає вимогам МОН України.

Дисертацію заслухано та обговорено на науковому семінарі кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи факультету педагогічної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка (протокол № 1 від 19квітня 2024 року). У ході обговорення дисертації суттєвих зауважень, які стосуються суті роботи, не було висунуто.

Загалом дисертаційна робота Анни Робертівни ЖУКОВОЇ «Формування лідерських компетентностей у майбутніх фахівців транспортних технологій» є завершеною науковою працею в межах поставлених завдань, у якій науково обґрунтовано процес формування та розвитку лідерських компетентностей у майбутніх фахівців транспортних технологій.

На основі вищесказаного можна зробити такі **висновки** щодо поданої дисертаційної роботи:

1. За актуальністю обраної теми, обсягом, достовірністю та рівнем апробації отриманих результатів, науковою новизною, обґрунтованістю висновків, практичною цінністю дисертаційна робота «Формування лідерських компетентностей у майбутніх фахівців транспортних технологій» **відповідає** вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» та п. 6 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (із змінами, внесеними згідно з постановами Кабінету Міністрів України від 21.03.2022 року № 341 та від 19.05.2023 року № 502).

2. Дисертація відповідає спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки (галузь знань 01 Освіта/Педагогіка).

3. Наукові праці Анни Робертівни ЖУКОВОЇ, опубліковані за результатами дисертаційної роботи, за кількістю та якістю відповідають пунктів 8-9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого

постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (із змінами, внесеними згідно з постановами Кабінету Міністрів України від 21.03.2022 року № 341 та від 19.05.2023 року № 502).

4. Дисертація «Формування лідерських компетентностей у майбутніх фахівців транспортних технологій» Анни Робертівни ЖУКОВОЇ **рекомендується** для подання до розгляду та захисту у спеціалізованій вченій раді.

Головуюча на засіданні фахового семінару,
доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри загальної педагогіки
та педагогіки вищої школи
факультету педагогічної освіти

Олена КВАС

23 квітня 2024 року

Підпис проф. Олени КВАС засвідчую.

Вчений секретар
Львівського національного
університету імені Івана Франка,
доцент

Ольга ГРАБОВЕЦЬКА

